

Pandemické nakupovanie: príklad slovenskej a srbskej striebornej generácie

Miroslava Trembošová a Martin Šramka

Department of Geography, Geoinformatics and Regional Development,
Faculty of Natural Sciences and Informatics
Constantine the Philosopher University in Nitra

Úvod

- **Pandemické nakupovanie**
- **Vek – chronologický a kognitívny**
- **Silver generácia nie je homogénna skupina a je najviac ovplyvnené pandémiou**

1 Cieľ

- Cieľom príspevku bolo skúmanie spotrebiteľských návykov a vzorcov seniorov pri nákupoch počas pandémie v roku 2021 v meste Nitra a Báčsky Petrovec.
- Čiastkovým cieľom je hľadanie špecifík pandemického nakupovania v dvoch štátoch Európy
- Význam štúdie vidíme v potrebách formujúceho sa „strieborného“ maloobchodného trhu, ktorý ako predpokladáme bude v budúcnosti významne rásť.
- Tento príspevok skúma špecifický segment spotrebiteľského trhu počas pandémie, keď bol obmedzený priamy kontakt s respondentmi. Napriek tomu bola získaná iniciálna vzorka.

2 Silver generation

- Pálenik et al. 2012, Pavlič et al., 2018, Rahman and Yu, 2019, Križan et al., 2020, Trembošová et al., 2021 – tretím vekom označujú osoby 50+ čo je aj náš prípad.
- pre boomers (pred 1946)
- baby boomers (1946-1964)
- generácia X baby buster (1965-1971)

3 Dáta a metódy

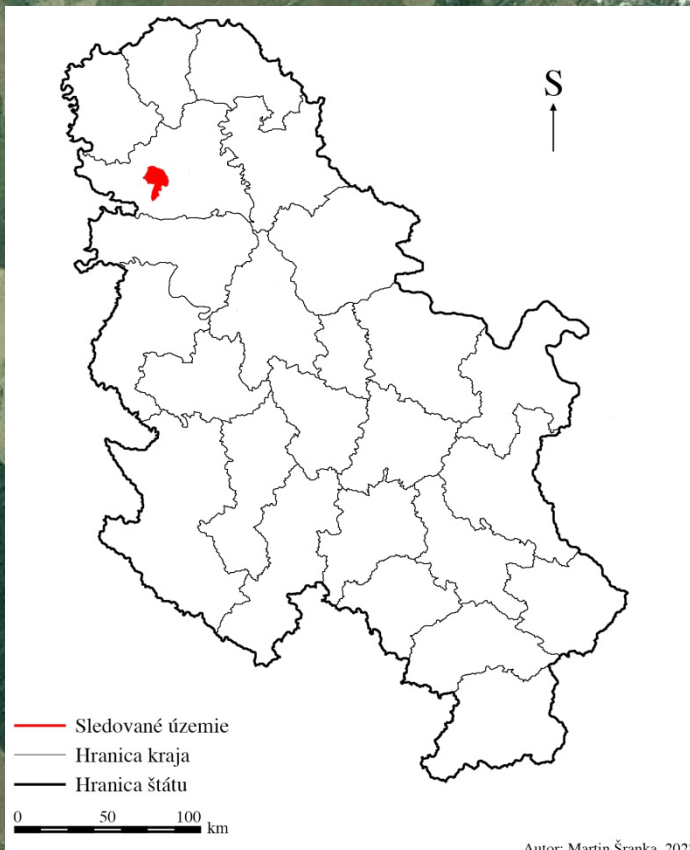
- Dotazníkový prieskum
- May to June 2021 mesto Nitra 269 odpovedí
- Báčsky Petrovec 150 odpovedí
- Pre ciele tohto príspevku bolo zanalyzovaných 5 otázok:
- I. a II. sa týkali komplexného zhodnotenia nákupných vzorcov a zmien ktoré podnietila pandémia

3 Metódy

- Test dobrej zhody - overenie reprezentatívnosti výberovej vzorky
- Pearsonov koeficient kontingencie (vyjadrujúci mieru závislosti medzi dvoma kvalitatívnymi znakmi) - nákupné správanie je závislé od demografickej charakteristiky veku (mladší seniori 50-64 r. verzus starší seniori 65+)

4 Študované územie Báčsky Petrovec

Vojvodinský autonómny kraj

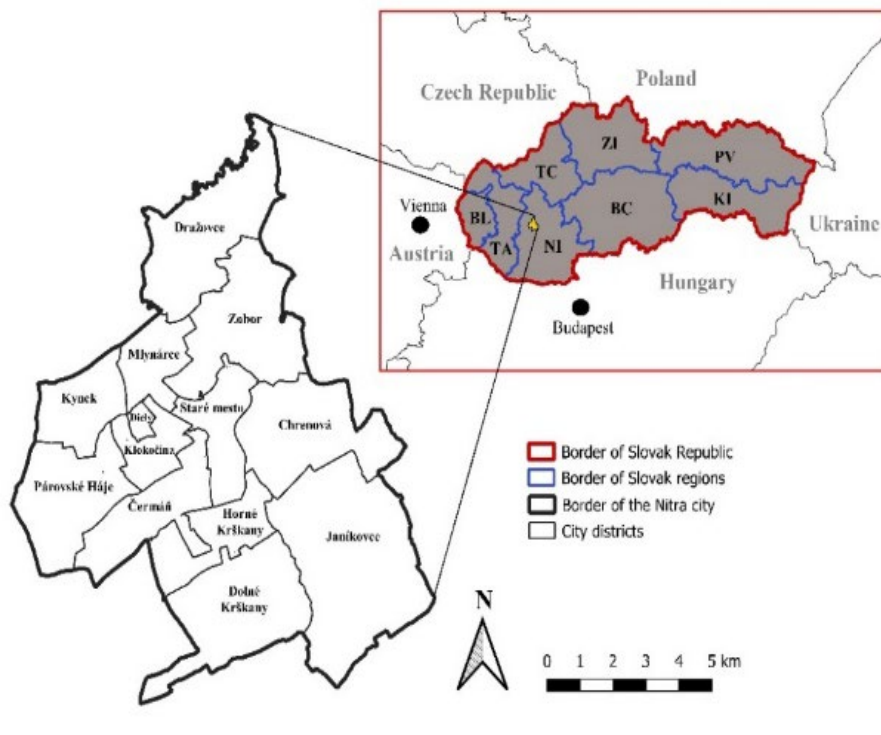

158 km², 13 307 obyvateľov (k 31. 12. 2021)
101 obyv./km², 80,9% Slováci
index starnutia 114,3 %,
priemerný vek 34,5
podiel 65+ je 16,59%.

4 Študované územie Nitra

Nitriansky samosprávny kraj

100,4 km², 77 691 obyvateľov
773 obyv./km², 90,9% Slováci
index starnutia 134,4 %, priemerný vek 42,94
podiel 65+ je 19,33%.

4 Maloobchodná sieť

r. 2019	Počet obyvateľov	Počet predajní	Predajná plocha v m ²	PAFS m ² /1000 obyvateľov	Počet obyvateľov /1 predajňa	Predajná plocha /1 predajňa
Nitra	76 533	748	152 409	1991,41	102,3	203,7
Báčsky Petrovec	13 418	107	4308	321,1	125,4	40,3

4 Maloobchodná sieť BP

Supermarkety Gomex a Univerexport

Tržnica

Prior

Mikromarkety

4 Maloobchodná sieť BP

Predajňa Zdrava Hrana

Predajňa Petrovec P-7

Predajňa Petrovec P-3

4 Maloobchodná sieť' NR

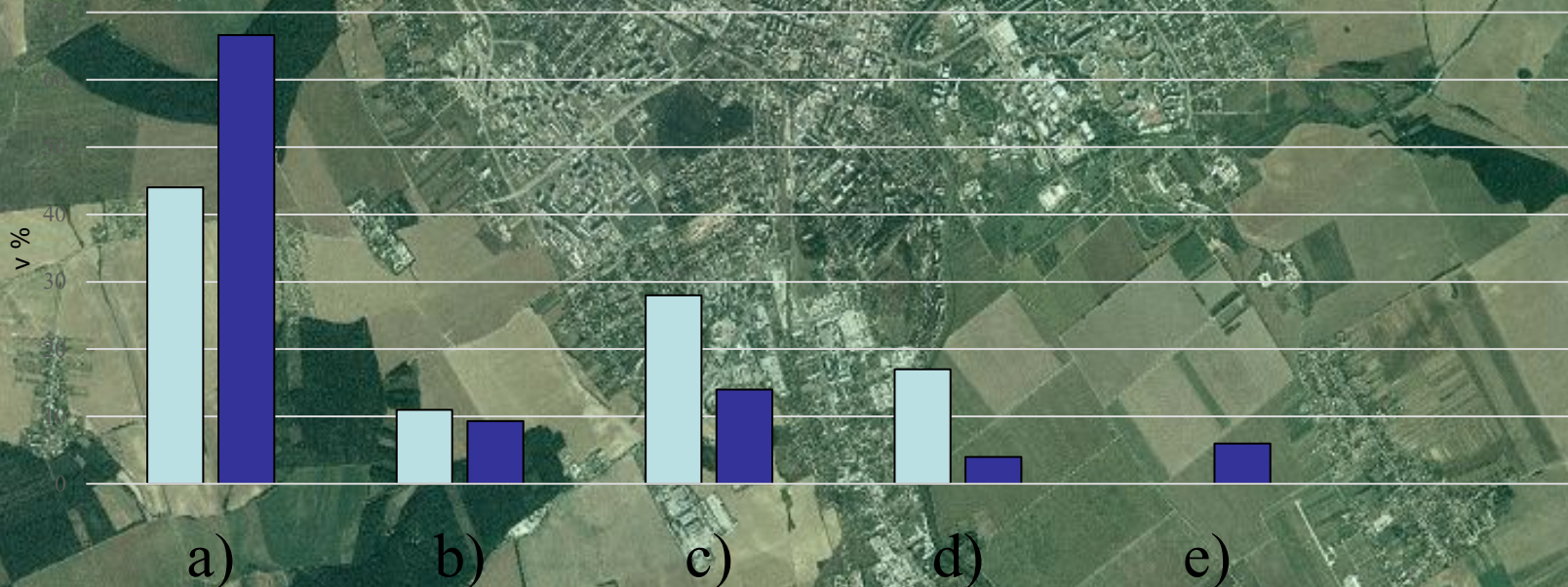
5 Profil respondentov

Demografický profil	Slovensko		Srbsko	
	počet	Podiel v %	počet	Podiel v %
Vek				
50-64	185	68,8	67	44,7
65 +	84	31,2	83	55,3
Pohlavie				
ženy	191	72	77	51,3
muži	78	28	73	47,7
Vzdelanie				
základné	2	0,7	39	26
stredné	202	75	95	63,3
vysokoškolské	65	24,3	16	10,7
Ekonomická činnosť				
zamestnanec	83	30	41	26
podnikateľ	66	25	11	7,3
nezamestnaný	14	5	2	1,3
dôchodca	101	38	94	62,7
invalid. dôchodca	5	1	2	1,3

6 Výsledky

Zmenilo sa niečo vo Vašich nákupných zvyklostiach počas pandémie COVID 19 v období rokov 2020-2021?

•

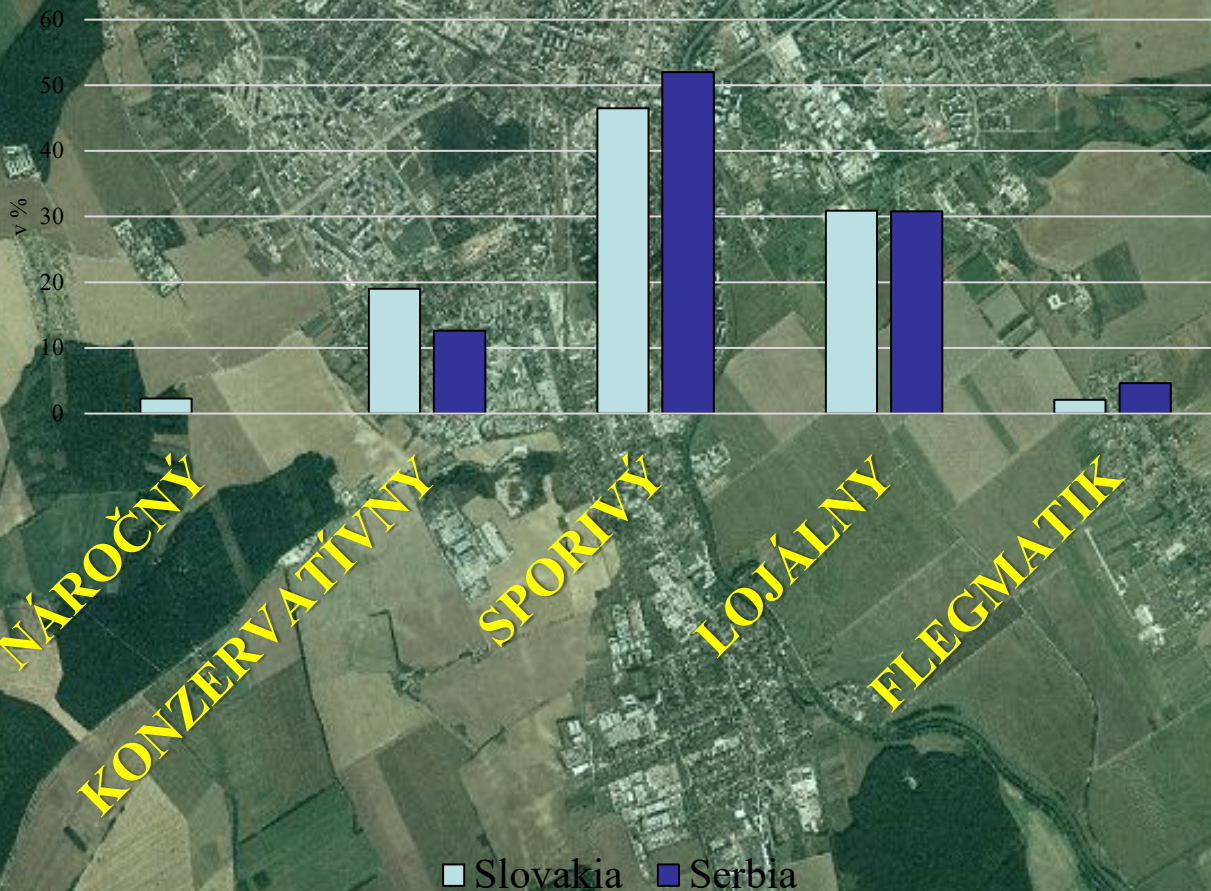

□ Slovakia ■ Serbia

- a) z viacerých nákupov sa stal jeden veľký, nakupujeme viac ale raz za týždeň
- b) Z viacerých nákupov sa stal jeden veľký, nakupujeme menej – len raz za týždeň
- c) Z viacerých nákupov sa stal jeden veľký, nakupujeme viac – viac krát za týždeň
- d) Z viacerých nákupov sa stal jeden nákup, nakupujeme menej – viac krát za týždeň
- e) Nezmenilo sa nič, nakupujeme ako pred pandemiou a neobmedzujeme spotrebu

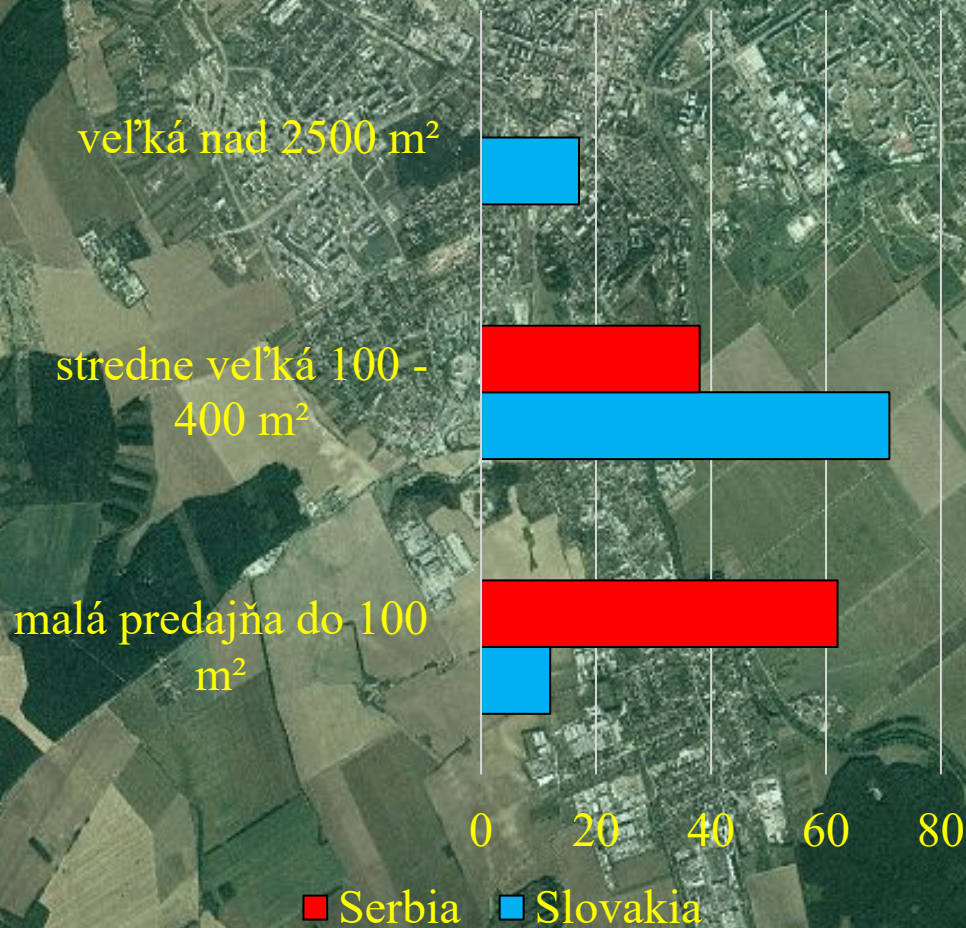
6 Výsledky

Označte charakteristiku, ktorá najlepšie vystihuje Vaše nákupné správanie

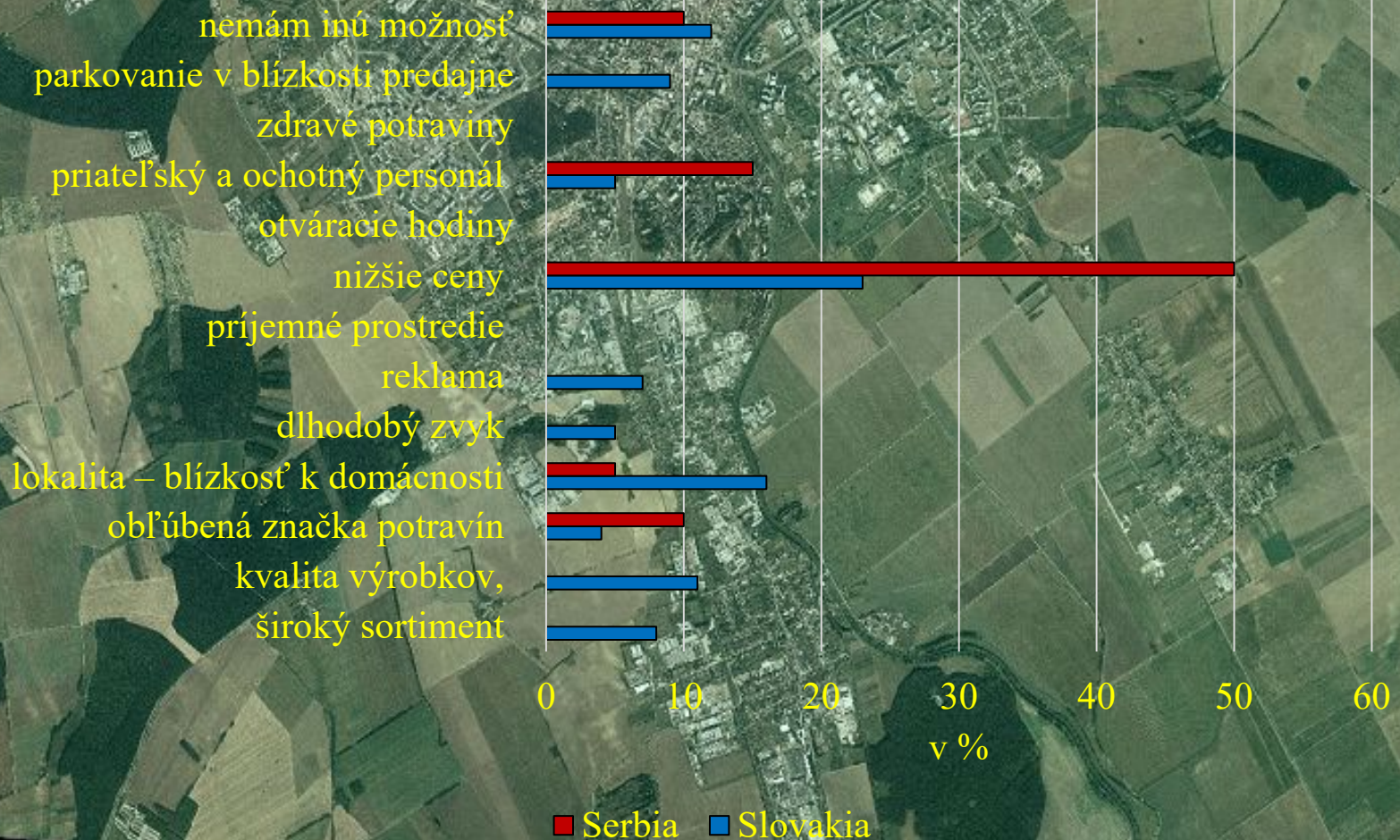
6 Výsledky

Uprednostňujem nakupovanie v predajni potravín

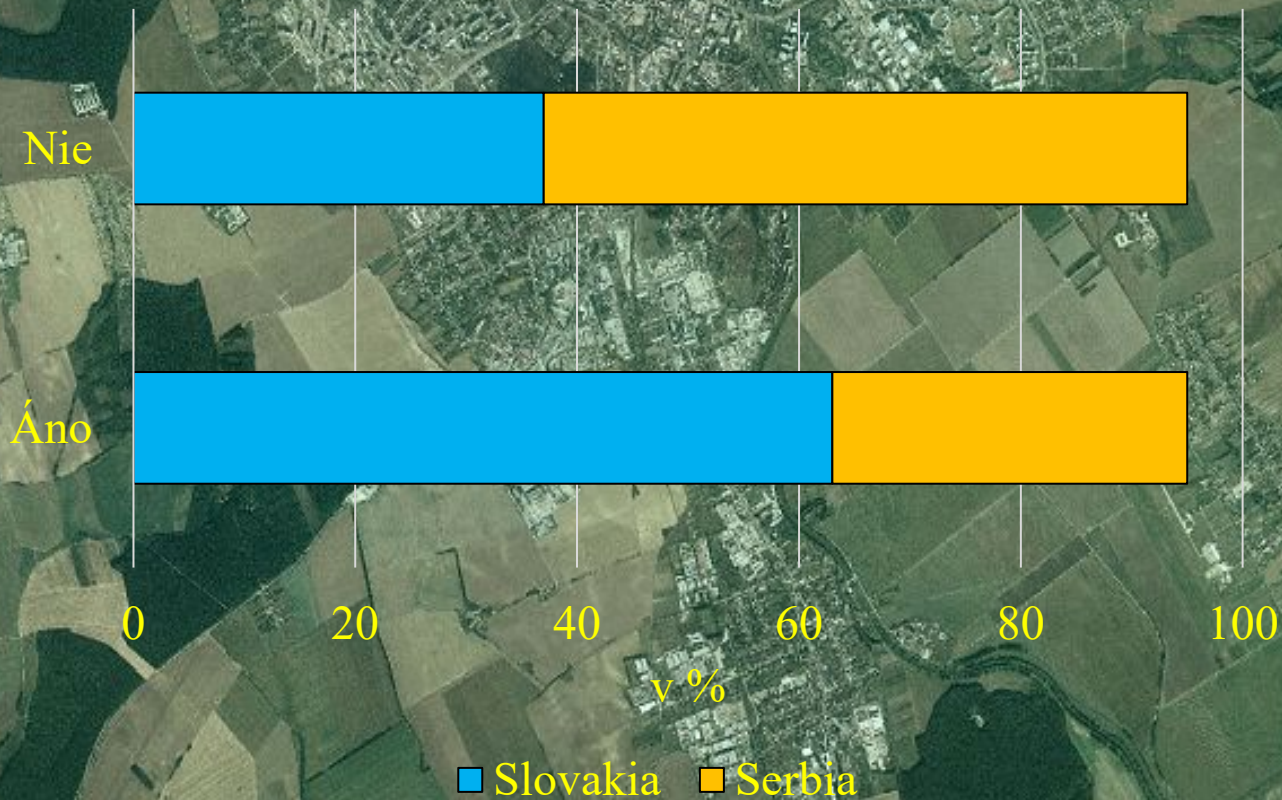
6 Výsledky

Ktorý z faktorov Vás najviac ovplyvnil pri nakupovaní potravín počas pandémie?

6 Výsledky

Používate pri nákupoch auto?

6 Výsledky

Chi kvadrát test zhody odpovedí o pandemickom nákupnom správaní podľa veku

Otázka	Nitra (Slovakia)		Báčsky Petrovec (Serbia)	
	50-64	65+	50-64	65+
Zmenilo sa niečo vo Vašich nákupných zvyklostiach počas pandémie COVID19 v období rokov 2020-2021?	0,66	0,73	0,78	0,76
Označte charakteristiku, ktorá najlepšie vystihuje Vaše nákupné správanie	0,51	0,68	0,71	0,87
Uprednostňujem nakupovanie v predajni potravín	0,77	0,82	0,86	0,88
Ktorý z faktorov Vás najviac ovplyvnil pri nakupovaní potravín počas pandémie?	0,43	0,53	0,56	0,78
Používate pri nákupoch auto? ÁNO / NIE	0,79	0,82	0,86	0,89

7 Zhrnutie

An aerial photograph of a rural town, likely in Slovakia, showing a central urban area with a river winding through it. The surrounding landscape is dominated by agricultural fields in various shades of brown and green, indicating different crops or stages of growth. The town's layout is somewhat irregular, with a mix of residential and commercial buildings. The overall scene is a typical representation of a small town in a rural setting.

Pandemické nakupovanie

Nákupné typy - sebadeklarácia

Veľkosť predajne

Faktory

Auto

8 Záver

V odbornej literatúre strieborná generácia „omladzujúca populácia“ vytláča zaužívaný stereotyp staršej generácie ako osamelých a chudobných ľudí.

Jong-Jin (2017) dodáva, „strieborná generácia predstavuje ľudí, ktorí žijú konzumný a oddychový život založený na ekonomickej sile po odchode do dôchodku a zároveň žijú aktívny spoločenský život, aby sa odlíšili od staršej generácie s pasívnym životným štýlom“.

Slovensko? Srbsko?

8 Záver

Na Slovensku a v Srbsku ešte vykuklejšie, je situácia značne odlišná. Častokrát táto generácia má povinnosť voči svojim deťom, s ktorými žije v jednej domácnosti (37 %), ale aj povinnosti k svojim žijúcim rodičom, preto býva nazývaná aj ako „sendvičová generácia“ (Páleník a kol., 2012).

Podľa Nagyovej, Stávkovej, Kádekovej (2013) situácia u slovenských seniorov je charakteristická nízkou úrovňou príjmov/renty.

Priemerný dôchodok v roku 2021 na Slovensku bol 477,14 € (EÚ SILC 2021) v Srbsku 25.000 dinárov (v prepočte asi 200 eur).

8 Záver

Výsledky výskumu potvrdili predpoklad segmentovania seniorov podľa veku.

U mladších seniorov (50-64 roční) sa prejavila väčšia variabilnosť v odpovediach ako u skupiny starších seniorov (65 a viac).

Nepotvrdil sa predpoklad o homogénnosti celej skupiny seniorov 50+ počas pandémie.

8 Záver

Budúcnosť výskumu silver generácie...

Ďakujem za pozornosť

Príspevok bol spracovaný v rámci grantu VEGA project No 1/0880/21 "Transformation of the Nitra Region in Changing Socio-economic Conditions with Special Focus to the Effects of the COVID-19 Pandemics".